

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
	2018-4762	FPK	27-02-2018

Referat af temamøde i Udvalget for muslingeproduktion 18. januar 2018

Mødet afholdtes i **Eigtveds Pakhus**, sal II, Asiatisk Plads 2 G, 1448 København K.

Dagsorden

1. Velkomst v/ Fiskeripolitisk kontor/Udenrigsministeriet
2. Evalueringen og processen frem mod tilpasning af Muslingepolitikken v/ Fiskeripolitisk kontor/Udenrigsministeriet
3. Drøftelse af forslag til tilpasninger af Muslingepolitikken
4. Østersfiskeri og bestandsophjælpning v/ Fiskeripolitisk kontor/Udenrigsministeriet
5. Kort orientering om ansøgning om kulturbankeproduktion og opdræt i vandsøjlen v/ Fiskeripolitisk kontor/Udenrigsministeriet
6. Eventuelt

Deltagerliste

Anja Boye	Udenrigsministeriets Departement
Bjørn Wirlander	Udenrigsministeriets Departement
Søren Palle Jensen	Udenrigsministeriets Departement
Janne Palomino Dalby	Udenrigsministeriets Departement
Thomas Ebert	Fiskeristyrelsen
Jens Kjerulf Petersen	DTU Aqua
Pernille Nielsen	DTU Aqua
Karen Timmermann	Aarhus Universitet
Viggo Kjølhede	Foreningen Muslingeerhvervet
Bo Husted Kjelgaard	Centralforeningen for Limfjorden
Marie-Louise Krawack	Miljøstyrelsen
Torben Wallach	Dansk Akvakultur
Henning Mørk Jørgensen	Danmarks Naturfredningsforening
Torben Kronborg Pihl	Region Nordjylland
Tanja Dragsbæk	Danish Seafood Association
Søren Mattesen	Fiskerindustriens
	Arbejdsgiverforening
Reinhardt Schmidt	Limfjordsfiskernes Østersforening
Ole Lundberg	Danmarks Fiskeriforening PO
Jan Hansen	Danmarks Fiskeriforening PO
Lars Brinch Tygesen	Danmarks Sportsfiskerforbund
Thomas Kirk Sørensen	WWF Verdensnaturfonden
Knud Flensted	Dansk Ornitologisk Forening
Lars Erik Holtegaard	brancheforeningen Dansk
	Skaldyropdræt

Afbud

Charlotte Sporon-Fiedler	FVST
--------------------------	------

Referat

1. Velkomst v/ Fiskeripolitisk kontor, Udenrigsministeriet

Anja Boye bød velkommen til temamødet i Eigtveds Pakhus og særligt velkommen til Limfjordsfiskernes Østersforening/Reinhardt Schmidt, som er nyt medlem af udvalget.

Anja Boye oplyste, at formålet med dagens møde var at afrunde processen med evalueringen og tager hul på det næste skridt, som er at formulere en opdateret muslingepolitik. Ministeriet ønskede endvidere, at drøfte forvaltning af østersfiskeri samt initiativer til bestandsophjælpning mv.

2. Evalueringen og processen frem mod tilpasning af Muslingepolitikken v/ Fiskeripolitisk kontor, Udenrigsministeriet

Anja Boye oplyste, at Muslingepolitikken blev vedtaget i juni 2013 som led i arbejdet med traktatkrænkelssagen mod Danmark i forhold til forvaltningen af muslingefiskeriet i Natura 2000 områder i Limfjorden og Lillebælt.

I Muslingepolitikken er der indskrevet en række evalueringer, som skulle gennemføres i 2017. I forbindelse med møde i udvalget 23. februar 2017 samt udvalgets skriftlige input fra marts og april 2017 er muslingepolitikken blevet evalueret i henhold til de anførte evalueringer i muslingepolitikken. Der blev givet en status for evalueringen på mødet i august 2017, og evalueringen er blevet drøftet med ministeren.

Det overordnede formål med mødet i dag var, at drøfte tilpasningen af Muslingepolitikken som resultat af evalueringen.

Anja Boye oplyste, at et forslag til ny formulering af Muslingepolitikken vil blive forelagt for ministeren.

Anja Boye oplyste, at der var indgået følgende politiske aftaler af relevans for muslinge- og østersfiskeriet.

- Vækst og udviklingspakken for Dansk Fiskeri (dec. 2016) ("Fiskeripakken")
  - Nye arter og nye områder

Anja Boye oplyste, at indsatser vedr. muslinger og østers i denne aftale bør afspejles i Muslingepolitikken.

- Aftale om indsats mod kvotekonzentration i dansk fiskeri (nov. 2017)
  - Krydsregler IOK/FKA/FTA mv.

Krydsregler kendes fra industrifiskeriet. Reglerne er skærpet i 2017 og ved ejerskab af mere en 1 % IOK, må man ikke eje FKA. I aftalen mod kvotekonzentration indgår, at muslingefiskeriet også skal omfattes af en krydsregel.

Anja Boye oplyste, at denne aftale ville blive implementeret gennem tilretning af relevante regelsæt, og ville ikke blive afspejlet i selve politikken.

Ole Lundberg Larsen spurgte hvilke områder og hvilke arter man ser på vedrørende fiskeripakkens indsatser?

Anja Boye oplyste at man bl.a. ser på Vadehavet og indre farvande ift. nye områder samt nye arter som knivmuslinger og hjertemuslinger.

Anja Boye oplyste, at overordnede hovedkonklusioner i evalueringen er, at man med politikken har skabt et gennemsigtigt forvaltningssystem, og hvad er det lægges til grund, når der udstedes tilladelse til fiskeri i Naturbeskyttede områder.

- Politikken virker og har sikret den rette balance mellem fiskeri og miljø
- Spor 1 og Spor 2: Tilpasses og opdateres i forhold til ministeriets forslag og udvalgets input
- Spor 3: Ændres og vil omfatte indsatser i Fiskeripakken ift. nye områder og nye arter
- Den maksimale arealpåvirkning på 15 % er det rette niveau
- Østersfiskeri skal skrives i ind Muslingepolitikken
- Fokus skal frem mod næste evaluering 2022 være på genudlægning af sten, implementering af beskyttelse af biogene rev, bundfauna.

- Udvikling af fiskeriet skal ses i lyset af indsatserne i Fiskeripakken og den politisk aftale fra 2017.

Anja Boye oplyste endvidere, at i der forbindelse med forhandlingerne om den politiske aftale om kvotekoncentration var stillet en række spørgsmål til østersfiskeri og muslingepolitikken. Ministeren har svaret på tre MOF spørgsmål om østersfiskeri i relation til muslingepolitikken. Hovedkonklusionerne i svarene er, at fiskeri efter østers er en del af Muslingepolitikken og er dermed underlagt de samme forvaltningsrammer, som gælder for fiskeri efter muslinger.

Link til MOF spørgsmål og svar vedr. østersfiskeri

Miljø- og Fødevarerudvalget alm. Del Spørgsmål 1220

<http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/mof/spm/1220/svar/1444132/1820007.pdf>

Miljø- og Fødevarerudvalget alm. Del Spørgsmål 1221

<http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/mof/spm/1221/svar/1442367/1816790.pdf>

Miljø- og Fødevarerudvalget alm. Del Spørgsmål 1222

<http://www.ft.dk/samling/20161/almdel/mof/spm/1222/svar/1442371/1816801.pdf>

3. Drøftelse af forslag til tilpasninger af Muslingepolitikken

Anja Boye oplyste, at Fiskeripolitisk kontor på baggrund af evalueringen og bidrag fra udvalget havde arbejdet med politikken og udformet et forslag til ny tekst, som ville blive gennemgået. Det var et foreløbigt bud og udvalgets forslag fra dagens møde og eventuelle skriftlige input i forlængelse heraf ville også skulle indgå.

Det var besluttet at man i stedet for at udarbejde et tillæg til politikken, ville opdatere selve teksten. Det vil give det bedste overblik. Processen skulle være afsluttet i første halvår 2018.

Forslag til tilpasset politik blev gennemgået:

Gennemgang af bemærkninger til Muslingepolitikken - spor 1 og 2

Anja Boye udbød sig udvalgets holdning til, om Muslingepolitikken skal nævne søstjerner?

Udvalget ønskede, at bibeholde søstjerner i politikken.

Marie Louise Krawack oplyste, at processen omkring definition af de biogene rev snart ville være afsluttet.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at rev bare er én naturtype blandt flere. Hvordan beskyttes andre naturtyper som fx sandbanker og åbne bugter og vige?

Anja Boye bemærkede, at det er korrekt at vi skal forholde os til hele udpegningsgrundlaget, jf. naturplanerne. I de områder, hvor muslingefiskeri foregår tages der højde for udpegningsgrundlaget. Beskyttelse af sandbanker er mere relevant at drøfte ift. andet trawlfiskeri. I naturplanerne er der for sandbanker angivet, at fiskeri med bundsløbende redskaber kan medføre en påvirkning, mens det for revstrukturer er angivet at fiskeri med bundsløbende redskaber er en trussel for revs bevaringsstatus.

Jens Kjerulf Petersen bemærkede, at åbne bugter og vige er en meget varieret naturtype. Det er svært/umuligt at definere områdespecifikke bevaringsmål og trusler. Med hensyn til sandbanker gør dybdeforskelle det svært at lave entydige beskyttelseskrav. Revene kan nemmere defineres.

Marie-Louise Krawack oplyste, at Miljøstyrelsen arbejdede på at få mere viden om fiskeripåvirkning af sandbanker.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at manglende viden ikke betød, at man ikke skal gøre noget.

Anja Boye oplyste, at 65 ud af de 97 N2000 områder er udpeget for rev, og at der pt. kun udestår at blive udarbejdet regulering til beskyttelse i 7 områder. Endvidere ser man ift. muslingefiskeri i konsekvensvurderingerne på beskyttelse af fugle og marsvin, og der ses på hvad der er brug for ift. sandbanker.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at dette skulle skrives ind i politikken.

Lars Brinch Thygesen spurgte, hvordan man så på påvirkning af andre arter i Natura 2000 arter.

Anja Boye svarede, at dette kunne man overveje at tage med i politikken. Man ser allerede på dette i konsekvensvurderingerne.

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at de menneskeskabte påvirkninger som fx iltsvind skal indgå i de 15 % og kumulative påvirkninger.

Anja Boye bemærkede, at man ville overveje hvordan det kunne skrives ind i politikken, men at det kunne være svært at formulere. Der ses allerede på iltsvind ifm. kvotefastsættelse.

Reinhardt Schmidt bemærkede, at fiskeri kan medvirke til at begrænse iltsvind.

Bo Kjeldgaard støttede dette synspunkt og bemærkede, at op til iltsvind er der stor fokus på at flytte muslinger.

Søren Mattesen bemærkede, at denne indsats har talt negativt på arealpåvirkningen.

Jens Kjerulf Petersen bemærkede, at udvalget for nogle år siden (maj 2015) holdt et temamøde om, hvad der var behov for af viden for udmøntning af Muslingepolitikken. Der var blevet fremført et ønske om at undersøge de forskellige effekter, der er af fiskeriet, og dette projekt løber til udgangen af året. Her ses der bl.a. på, om man kan kvantificere de ikke entydige ting.

Anja Boye bemærkede, at emnet kunne nævnes som et fokusområde i politikken.

Bo Kjeldgaard oplyste, at Centralforeningen gerne vil gerne have en stabil arealpåvirkning. Der var mulighed for at følge påvirkningen på fartøjsniveau og på en samlet pulje af fartøjer.

Med hensyn til beretningsteksten (Fiskeripakken) oplyste Anja Boye, at der er et større arbejde i gang med hensyn til, hvem som må fiske de nye arter og i de nye områder.

Gennemgang af bemærkninger til Muslingepolitikken - spor 3

Henning Mørk Jørgensen bemærkede, at man ikke kunne se en omstilling mod mindre bundpåvirkning fra fiskeriet. DN ser gerne at den grønne omstilling fortsat er et fokus i Muslingepolitikken.

Anja Boye bemærkede, at politikken bl.a. tilpasses ud fra udvalgets bidrag. Den grønne omstilling står der stadigvæk. Udfordringer er hvordan sikrer vi dette i nye områder og nye arter?.

Torben Kronborg Pihl bemærkede, at mht. gigas, havde DTU Aqua på udvalgsrådet i august tilbudt at koordinere et arbejde omkring hvordan gigas ses som en del af en hel værdikæde. Det er fortsat vigtigt, at der ses på hele værdikæden.

Jens Kjerulf Petersen oplyste, at DTU Aqua havde indkaldt til et møde med erhvervet i forbindelse med, der er udarbejdet to ansøgninger, men værdikædebetrægtninger er ikke centrale i disse. Det er en forudsætning at projektet bevilges, så man kan se på miljøeffekterne af et fiskeri.

Torben Kronborg Pihl bemærkede, at arbejdsgruppen også skal se på afsætningsmuligheder etc.

Jens Kjerulf Petersen bemærkede, at man bør se på miljøpåvirkningerne inden arbejdsgruppen går i gang med værdikædebetrægtninger.

Anja Boye tilføjede, at værdikædebetrægtninger var et emne, som UM gerne ville have fokus på og at UM gerne ville vende tilbage og følge op på dette.

Jens Kjerulf Petersen oplyste at, hvis det ansøgte EHFF projekt bevilliges, skal gruppen være følgegruppe på projektet.

Torben Wallach gjorde opmærksom på det igangværende arbejde med en havplan. UM oplyste, at ministeriet deltager i dette arbejde, som ledes af Søfartsstyrelsen.

Lars Brinch Thygesen foreslog, at man ændrede formulering til vand- og naturplaner.

Drøftelse af tekstnære forslag til tilpasninger af Muslingepolitikken

Anja Boye gennemgik de foreløbige forslag til tekstnære tilpasninger af politikken som opfølgning på evalueringen.

Karen Timmermann bemærkede, at det er ikke (som det fremgår af den nuværende tekst) er en positiv effekt alene at fjerne muslinger da, muslingerne filtrerer vandet.

Anja Boye bemærkede, at man ved at fjerne de øverste muslinger måske kunne øge filtreringen på banken.

Lars Brinch Thygesen foreslog, at man kunne medtage *opsamling* af østers i overskriften.

Reinhardt Schmidt foreslog, at *breiling* skulle nævnes, ud over skrab.

Knud Flensted spurgte, om det var nødvendigt specifikt at nævne østers, når østers de facto er muslinger.

Anja Boye svarede, at der havde været fokus på østersfiskeri i forhold til muslingepolitikken, og man ønskede derfor at det fremgik specifikt. Østers var derfor tilføjet i forslaget til nye tekst.

Ole Lundberg Larsen spurgte, hvorfor politikken også skal gælde udenfor Natura 2000.

Anja Boye oplyste, at Vandområdeplanerne gælder overalt for ålegræs, makrolager mv.

Karen Timmerman foreslog, at man opstillede kriterier for ålegræs udbredelse.

Anja Boye oplyste, at der ses på den observerede udbredelse og mindst 4 meter. Det fremgår af bekendtgørelsen om regulering af fiskeri efter muslinger og østers.

Anja Boye bemærkede endvidere, at der er fokus på en plan for genudlægning af sten, eksemplet som viser arealberegningen erstattes med et aktuelt, afsnittet om flerårige licenser er ikke længere relevant, og der er i stedet tilføjet tekst om flerårige konsekvensvurderinger.

Evaluering

Anja Boye bad om udvalget forslag til de evalueringer, som skal indskrives i politikken.

Torben Kronborg Pihl foreslog, at man kunne overveje nogle socioøkonomiske betragtninger. Hvad betyder muslingeproduktionen samfundsmæssigt, beskæftigelsesmæssigt, eksportmæssigt. Et overblik over hvilken betydning værdikædens indsats har på emner som beskæftigelse, indtjening, yderområder, eksport, lokalsamfund, etc. Denne viden kunne med fordel anvendes, som en del af hele drøftelsen og argumentationsgrundlaget for muslingepolitikken og de konkrete handlinger.

Reinhardt Schmidt bemærkede, at der i habitatdirektivet står, at man skal tage hensyn til de økonomiske og sociale behov og desuden er der et politisk ønske om at fremme liv i de små havne - og er politikken ikke imod dette ønske? De 15 % maksimal kumuleret arealpåvirkning har en indvirkning på aktiviteten i de mindre havne.

Anja Boye bemærkede at fokus er på at skabe en transparent forvaltningsramme, så man kan udvikle området.

Ole Lundberg støttede op om forslaget om socioøkonomiske betragtninger.

Mærkning

Søren Mattesen bemærkede at der ikke er behov for yderligere mærkning, der er allerede MSC, økologimærkning med mere.

Lars Erik Holtegaard bakkede op om dette synspunkt.

Kompensationsopdræt.

Karen Timmermann bemærkede, at det er muslingernes filtrationspotentiale, der er vigtigt.

Jens Kjerulf bemærkede, at der skal være tale om *ny* produktion, fx linemuslinger, som fjernes fra vandsøjlen, før det kan betegnes som kompensationsopdræt.

Reinhardt Schmidt bemærkede, at der også kan være nogle negative effekter af lineopdræt i form af påvirkning af bunden under anlægget.

Jens Kjerulf bemærkede, at der er mange undersøgelser, der viser effekt og påvirkning. Der er ikke noget eksisterende kompensationsopdræt.

Knud Flensted foreslog, at man skrev tydeligere ind, hvor der menes blåmuslinger og europæisk fladøsters.

Anja Boye var positiv over for dette forslag.

Reinhardt Schmidt bemærkede, at LØF mener, at fiskeriet har en positiv effekt på bekæmpelse af stillehavsøsters.

Lars Brinch Tygesen bemærkede, at det må være en afvejning af effekter af at fiske dem op, og at fiskeriet kan påvirke bunden med tunge redskaber.

Anja Boye bemærkede, at det er noget vi kunne skrive ind i politikken. Hvordan kan fiskeri bidrage til at understøtte den europæiske østers.

Ole Lundberg spurgte, om stillehavsøsters betragtes som en ny art? Det er en invasiv art. Burde den ikke bekæmpes?

Jens Kjerulf bemærkede, at stillehavsøsters kan være en trussel mod de nationale arter, de kæmper om plads og føde, og truer biodiversitet Sargassotang huser derimod en stor biodiversitet.

Knud Flensted bemærkede, at Sargassotang på mange måder er parallel til stillehavsøsters. Hvad sker der hvis man fjerner fx sargassotang? Kommer der nogle af de oprindelige arter, eller kommer der bare flere af de arter, man ikke ønsker. Kunne man formulere en målsætning om man at dette var område man kunne få mere viden om.

Søren Mattesen bemærkede, at grunden til at der ikke fiskes stillehavsøsters er, at det primært er i Natura 2000, de findes og der har fiskeriet en arealpåvirkning, Kunne det være en positiv arealpåvirkning.

Lars Brinch Tygesen bemærkede, at der er ikke dokumentation for at fiskeri virker.

Jens Kjerulf bemærkede, at der er eksempler på, at en tidlig indsats kan hæmme udbredelsen af stillehavsøsters i studier fra Irland og England. Men det er eksempler, hvor de er fjernet med hammer.

Søstjerner

Bo Kjeldgaard bemærkede at søstjerner skal blive i politikken. De er vigtige, da de har betydning for blåmuslinger, og fiskeri kan være vigtigt Endvidere er fabrikken er på vej.

Udvalgets forslag til den kommende evaluering af politikken i 2022 kan fremsendes skriftligt senest den 7. februar eller evt. fremsættes på mødet den 22. februar 2018.

Anja Boye oplyste endvidere, at Fiskeristyrelsens hjemmeside ville være tilgængelig fra 1. februar 2018 (*denne dato er senere udskudt til ultimo februar 2018*). Hovedparten af oplysninger om fiskeri og forvaltning heraf vil ligge på Fiskeristyrelsens hjemmeside.

Udvalget bedes komme med eventuelle bemærkninger til hjemmesiden på mødet 22. februar.

4. Østersfiskeri og bestandsophjælpning v/ Fiskeripolitisk kontor/Udenrigsministeriet

Anja Boye oplyste, at der er bevilget midler på finansloven 2018 til et Østersklækkeri i Nykøbing Mors samt et modtagecenter til østersturisme. Processen med udmøntningen af disse to initiativer er i gang.

- Forskning i Østers

Der afsættes 7,5 mio. kr. årligt i 2018-2021 til et tilskud til Danmarks Tekniske Universitet til et anlæg ved Limfjorden til brug for forskning i produktion af østers.

- Østersturisme:

Der afsættes 7,0 mio. kr. i 2018 og 4,0 mio. kr. årligt i 2019-2021 til at etablere og drive et modtagecenter for østersturisme ved Limfjorden under hensyn til de naturbeskyttede områder. Initiativets konkrete udmøntning vil blive tilrettelagt i overensstemmelse med statsstøtte- og udbudsreglerne.

Anja Boye bad om udvalget holdning til behovet og muligheder for bestandsophjælpning af østers. Man kunne evt. drøfte dette på det kommende møde i udvalget 22. februar 2018.

I forbindelse med finanslovsforhandlingerne havde der bl.a. været kritik af både modtagecenteret og klækkeriet. Ministeriet vil i det lys gerne have udvalgets holdning og om der er flere indsatser mv. som ministeriet bør have fokus på.

Reinhardt Schmidt bemærkede, at fangstmængderne indikerer, at østersbestanden er utrolig stor, og der forekommer østers af mange årgange i fangsten.

5. Kort orientering om ansøgning om kulturbankeproduktion og opdræt i vandsøjlen v/ Fiskeripolitisk kontor/Udenrigsministeriet

De to bekendtgørelser: ”Bekendtgørelse om opdræt af muslinger og østers i vandsøjlen” og ”Bekendtgørelsen om Kulturbankeproduktion af muslinger og østers” er trådt i kraft. 1. januar 2018.

Link til Bekendtgørelse om opdræt af muslinger i vandsøjlen [Retsinformation](#)

Link til Bekendtgørelse om kulturbankeproduktion af muslinger og østers [Retsinformation](#)

Til brug for ansøgning har Fiskeristyrelsen udarbejdet et ansøgningsskema som kan findes på Fiskeristyrelsens hjemmesiden. Hvis udvalget har nogle bemærkninger til disse ansøgningsskemaer, kan de sendes til Stig Prüssing/Fiskeristyrelsen.

Der var ingen bemærkninger fra udvalget til de to nye bekendtgørelser. Fremover, vil udvalget modtage en mail med link til nye bekendtgørelser, når disse træder i kraft.

6. Eventuelt

Anja Boye oplyste, at DFPO/Bælternes Fiskeriforening har søgt om fiskeri i Horsens Fjord i den kommende sæson, og Fiskeripolitisk Kontor har derfor anmodet DTU Aqua om at udarbejde en konsekvensvurdering af det ansøgte fiskeri. DTU Aqua har oplyst, at der nu er tilstrækkeligt med data til, at modellen for flerårige konsekvensvurderinger kan implementeres i Horsens Fjord, ligesom det kendes fra Limfjorden.

DTU Aqua vil derfor udarbejde et notat, som bygger oven på sidste års konsekvensvurdering, og dette vil blive sendt til udvalget, når det er modtaget i Fiskeripolitisk Kontor.

Der afholdes møde om Østkysten den 22. februar 2018, hvor også ny Muslingepolitik vil blive drøftet.